

Itt hangja elakadt, hallgatott; szemének ragyogó bogarát könyfátyol fődte el, ajka hangot nem adva, reszketett, mert gondolata a szeretett halotthoz repült. A boszu tehetetlensége megtörte szívét, hisz az imádott ifjut vissza nem adhatta; azt a könyörtelen, diadalmas gyönyört pedig, melylyel maga a boszu érzete a férfiú szívét kielégíti, az ő gyöngédebb lelke nem ismeré. Mert Strathmore és az ő szenvedélye közt nagy különbség volt: az övé örök szerelemből fakadt, melynek a halál sem ártott, míg az ifjúé gyűlöletté vált szerelem szülötte, mely gyűlölet minden más érzelmet háttérbe szorít.

Strathmore részvételt tekintett e boldogtalan teremtésre, mert hisz neki köszönheté azon titok első kulcsát, mely a hitszegőt hatalmába szolgáltatta. És az egyetlen jutalom, melyet a cigány lány tetteért elfogadott, hogy őt szenvedni láthassa.

Strathmore néhány arannyal kínálta meg.

— Ruháid elrongyolódtak, Redempta, — mondá, szükséget szenvedsz, vedd most e csekélységet, jövőd az én gondom leend.

De a lány most is büszke mozdulattal utasítá vissza az adományt, arcán mélabus futó mosollyal.

— Már egyszer kijelentettem, mylord, hogy Redempta titkát nem pénzért adja el. Boszujáért nem kíván jutalmat. Mióta Lenartson keze kezében pihent, idegen pénz nem szennyezé be azt. A jövőhöz semmi közöm. Az én munkám be van fejezve. Előtted még nyitva áll a jövő; menj, a hova int!

Mialatt egyhangu éneklő modorában cseh nyelven ezeket mondá, mindketten ama tavaszi éjre gondoltak a távol cseh hazában, midőn a cigány-sátor tűzének vörös lángjánál a fenyvesben arcának alap vonalaiból kiolvasá és megjósálá, minő pusztítást viend véghez egykor lelkében még szunnyadó, de majdan fölébredő szenvedélye. És most hirtelen óriási erővel ragadta meg Strathmore karját, melyen szemébe tekintett, részvételt, ugyanazon merev, álmatag kifejezéssel, mint amaz éjszakán.

— Számomra nem virul jövő, de reád még várakozik; le kell aratnod, a mit vetettél, élvezni fogod tetteid gyümölcsét! Ez a természet törvénye! A multat saját kezdeddel alkottad meg, de a jövő kigunyolja akaratodat. Hiában igyekezel újra építeni, a halálos bűn átka nehezedik minden munkára, a büszke fa hamuvá és porrá váland, midőn legvirulóbbnak hiszed! A bűnösön megboszultad a vétet, de az ártatlan ellen elkövetett bűnt magát le nem moshatod, nagy és hatalmas leendész, lépteidet siker és dicsőség koronázza, de a vérfolt ott szárad kezeden mindörökre, és ha régrehajtod is a bűnhődés nagy munkáját, jól vigyázz, ki ne engedd ragadni kezéből, nehogy általad az ártatlan szenvedjen!

Ünnepélyesen és mélabusan csengett szomoru jóslata a mély csöndben; mintha külsőleg nem

Carey kapitány.

látna, oly sajátságos mélységes tekintettel szegelte szemét a férfiú arcára. Azután keze lehanyatlott karjáról, szabadon bocsátva azt.

— Jön idő, midőn eszedbe jutnak Redempta szavai. Mi többé nem látjuk egymást. Isten veled!

Ezzel megfordult és fájának gyors, nesztelen lépteivel az éj homályában tova sietett.

Strathmore mozdulatlanul, legyökerezve állt azon a helyen, hol a lány elhagyá, a kétes homályban, mert még a hold is sötét felhő leple alá rejtőzött. Redempta szavai borzalommal tölték el lelkét, és metsző fájdalommal; nem annyira maga a jóslat, mint az abban rejlő mély igazság hatotta meg. Mert jövőjét büntetének tudata valóban mindörökre megmérgezte. Bármily magas polcotot vivjon is ki magának, s bármily tiszteletet bizto-

A dobsinai jégbarlang. A tornác. A kiontott vér lelkén tapad. Éljen bár öreg kort s dicsőséget, a helyrehozhatlan tett átka ott rágódik életének gyökerén.

Soha meg nem szabadulni e tudattól, örökké hűrczolni ez elrablott, vissza nem adható élet felelősségét! egy bűn tudatát, melyet meg nem történtté varázsolni nem lehet! — oh, ez borzasztó! És ki láthat keresztül a jövő ködén, ki mondhatja

még előre, mily ártatlan életet sújthat még a mult e vétke? Ki tudja, minő visszatorlást, boszut rejteget a sors méhében számára?

A jövő! A jövő!

Strathmore határozott: boszu az élő fejére, vezeklés, bűnbánás a halott iránt! És most, midőn a meggyilkolt sirjánál állott, fülében a jóslat szavainak visszhangjával, úgy tetszett neki, mintha a jövő kísértetei vennék körül, kigunyolva, kikaczagva törekvését, s ki akarva ragadni kezéből a vezeklés nagy munkáját.

* * *

Bágyadt csillagfény mellett kanyargott lassan, sötéten a Szajna sikmezőkön, dús erdők között a város felé, hogy azután komoran és lomhán csuszszék keresztül a gyéren világított hid izezete alatt, a rémes Morgue alsó falainak követ mosva, s hogy visszatükrözze a szegény kis lelcenczek vasbölcsőjének halvány sárgás mécsvilágát s a Tuileriák homlokzatának ezer meg ezer ragyogó lángját.

És itt künn a szabadban, hol a folyam vize még tiszta, üde és hideg, hol a nagyváros forró gőze még nem rontá meg, hol zöld gallyak hajolnak árja fölé, és a csillagok vidám mosollyal üdvözlik, s hol sötét színe nyugalom, némasága mintegy megszentelve, — itt most egy emberi lény ül meggörnyedve viruló partján, fáradtan hajolva a csöndesen folydogáló folyam fölé, melynek tükörén vizililiomok uszkálnak, s az éj nyugodni látszik.

Oly hűs, zavartalan nyugalom lehet ott alant a folyam medrében, a habok karján álmatagon ringatózni át a halálba, mit sem tudni többé szenvedélyről, fájdalomról, az élet zaklatott küzdelmeiről, kétségbeesésről, a világ nyomoráról! — oh, ti, kik szenvedtek, nem tartjátok-e szintén a legnagyobb, az egyedüli bölcsességnek?

Az ott elterülő alak legalább így gondolkozik; lelke belefáradt a küzdelembe, szíve nyugalomra vágy. Körültekintett a tájon, de sehol egyetlen élő lény; azután föl az égre, honnét a csillagok fénye visszatükröződött mélységes ábrándos kék szemében.

— Megboszultalak! Miért éljek tovább e világon! — sóhajtá a cigánylány szaggatott, bágyadt hangon, kezét szívére szorítva.

Feje keblére hanyatlott, mindég közelebb, közelebb hajolt a csillagokat visszatükröző folyamhoz, melynek színén a halvány liliumok csöndesen usztak levél koporsóikban, honnét feledés, nyugalom és halál intett feléje; és e néma csöndben leste ő a folyam mormolását. És a mint így mind közelebb, közelebb hajolt, két szeme megtelt csillogó könnyel, arca átszellemült, mint az elítelt fogolyé, ki végre nyitva látja maga előtt az utat, mely várva várt szabadságához vezet. — Én szerelmem! Én szerelmem! Jövök! Jövök! — sóhajtá, epedő vággyal tekintve az égre.

És a habok a mély csöndben halk panasszal váltak ketté, a fölzavart liliomok reszkettek, azután ismét visszadőltek a folyam kebelére, s csak a szél sóhajtott végig még egyszer fölöttük — azután csend lőn újra, mély csend.

A víz tovább folytatta szokott útját, a nyári éjben, csillagfény mellett, gyöngédebben ringatva karjain, mint az élet, vagy az emberek tevék. Áhítatos morajjal folydogált tovább, ünnepélyes nyugalommal vive magával a szegény cigány lány földi maradványait, kit végre föloldta a sors a fáradság és munka, fájdalom és szenvedélyek terhe alól. Fékezhetlen természetében istenének a szeretmet, kötelességének a boszut ismeré. Nos, és most, küldetését hiven betöltve, a halál becsületesen kiérdemelt jutalom volt számára, mert egyesíté azzal, kiért élt és szenvedett, s kiért utolsó perczéig egész életét áldozá.

HETEDIK FEJEZET.

Nagy idő után.

Nyomasztó, gőzös éj szállt London nyüzsgő, népes utcáira alá, melyeken még e késő éjjeli órákban is fogat fogat után robogott a fekete folyam felé. Fönn a magasban a lég tiszta lehetett, mert a Westminsteri apátság tornyai és bádogtetője fölött fényesen ragyogtak a csillagok mirádjai. Alant azonban nyomasztó hőség uralkodott, míg nyugat felől terhes felhők, s egy-egy távoli dörrenés vihar közeledtét jelzék.

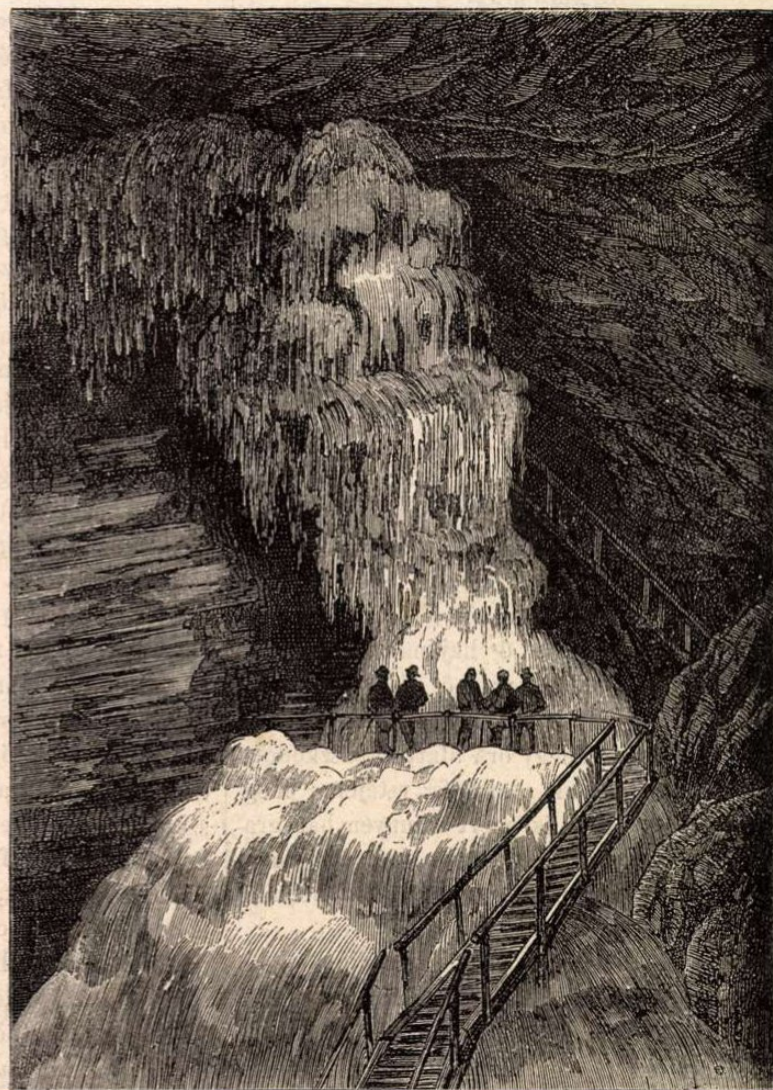
A nép kíváncsian tolongott St. István falai körül, lesve a jelenlegi cabinet sorsát illető híreket; mert a politika egén, ép úgy, mint künn a természetben, vihar készülődött, melynek előjelei már észrevehetők valának. Az utcákból, girbe-görbe közökből minden oldalról e térre gyülekezett a népség, megtöltve azt minden zugában. Minde-

vagy cselszövő lett volna, mint Themistocles, vagy uralkodó, mint Julius Cäsar, vagy összeesküvő, lázadó, mint Catilina; hogy mi uton éri célját, az neki teljesen mindegy volt, a fő az, hogy vas markában tartsa a gyeplőt, s lábát a tömeg nyakára helyezze. A ravasz bujósdi, szerencsés kijátaszások, zsarnoki uralkodás, az erő tulhatalma, egyaránt kis ujjában volt, mert Strathmore azok közé tartozott, kik hatalomra születnek, s kik előtt a kevésbé tehetséges tömeg önkényt hajt fejet.

Becsvágyát azonban hazája és kora erőszakosan korlátok közé szoríták, s nem fejlődhetett azzá, mint más népeknél előbbi századokban fejlődött volna: egy felelősséget nem ismerő despotává, határtalan befolyással, ki tisztán vas akaratára és esze által uralkodnék, ki népét kifelé nagyságra és világuralomra vezérelné, de ki ott-hon ellenmondást, beavatkozást nem tűrne.

A zuhatag.

A lugas.

A dobsinai jégbarlang.

Lassan és gyengéden vitték tova a hullámok, mint könyöröletes szerető kezek, majd lombok árnyékában, majd ismét az éjjelben tündöklő plánéták csillogó világa alatt, míg végre a hold is kibontakozott fátyolából, hogy fényét reá áraszsa a zárt szemekre és mozdulatlan homlokra, mialatt a sápadt liliomok a víz tükrén elterülő hosszú fekete hajra csavarodtak. A szellő óvatosan borzalá fel a habok fölszínét, résztvevő suttozással vive magukkal a víz panaszos sóhajait.

Nyugodjál békében, te szegény zaklatott lélek! És ne rójjá föl isten bűnődül azt, minek eredete magasztos szerelmedben gyökerezett. Ti, a föld százszoros bűnösei, kiknek istene az önszeretet, ne ítéljétek el a tiszta szerelem e szerencsétlen vértanuját.

nütt tanakodó, vitatkozó csoportok, fontoskodó arcok, árgodalmas tekintetek, mert a miniszterium népszerűtlen volt s ez éjtől függött nemcsak leköszönése, hanem a háboru vagy béke kérdése is, mely egyuttal a pénz kérdésével is kapcsolatban állott.

Benn a falak között a hőség még nyomasztóbb volt a túltömöttség miatt, mert a pairek még a leghátulso helyeket is elfoglalták és a karzatok színig teltek hallgatósággal. Az ülés fontossága általános ismeretes volt és a hatalmas ellenzék, mely a miniszteriumot legkiválóbb tagjai által készült megtámadni, egyuttal igényeit is előtérbe toltta, úgy hogy hivatalbeli ellenfelei nagy aggodalommal várták a küzdelmet.

Strathmore — a szó valódi értelmében — nagy államférfiuvá, korlátlan lángészszé fejlődött. A klasszikus korban vagy mint Pisistratus: zsarnok,

Ezt a körülmények és nemzete nem engedték; de jelleme és szellemi fölénye nagy és kiváló politikussá emelték. Mint tökéletes államférfi, éleslátásu emberismerő, mint kitűnő szónok, valamint találó logikája és szép előadási modora által teljesen igazolta az ismert közmondást: ars est celare artem.

Annyira soha nem engedte magát indulata által elragadtatni, hogy elegáns államférfiúi méltóságáról megfeledkezzék, mely a gazdagság megvetése mellett nagyban hozzájárult hatalmának és a köztisztelet biztosításához. Ő, ki ifjúságában csak férfi korra és hatalomra vágyott, az elsőnek immár küszöbén állt, míg az utóbbit teljesen elérte, mert uralkodott a kedélyek fölött s befolyása általános elismert vala.

(Folytatása következik.)

